

Motion till riksdagen 2021/22:4237

av **Kristina Axén Olin m.fl. (M, KD)**

med anledning av skr. 2021/22:7 Riksrevisionens rapport om statliga myndigheters FoU-verksamhet

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att FoU-verksamheten vid statliga myndigheter utvärderas och redovisas för riksdagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa riktlinjer och processer som säkerställer saklighet och opartiskhet i FoU-verksamheten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra den ekonomiskadministrativa kontrollen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning av lämnade bidrag och extern revision och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har hög forskningsintensitet i internationell jämförelse och är ett av de fem länder i OECD med högst utgifter för FoU som andel av BNP. Utgifterna för FoU uppgick 2019 till 170 miljarder kronor. Näringslivet stod för 72 procent och offentlig sektor för 28 procent. 2019 anslogs 37 miljarder i statsbudgeten till FoU. 50 procent gick till högskolor och universitet, 30 procent till forskningsråden och 20 procent till övriga statliga myndigheter.

Riksrevisionens granskning visar att statens FoU-verksamhet inte fungerar effektivt, eftersom vissa förutsättningar för att säkerställa kvalitet och hushållning med statens resurser saknas.

Regeringen har allvarligt brustit i att följa upp FoU-verksamheten.

Moderaterna och Kristdemokraterna föreslår att ett råd med nationella och internationella experter bör inrättas för utvärdering av FoU, där saklighet och opartiskhet säkerställs. Av alla FoU-myndigheter saknar hela 63 procent dokumenterade processer för hantering av jäv för externa sakkunniga, och 42 procent av myndigheterna saknar sådana dokumenterade processer för egen personal. Riksrevisionen efterfrågar också riskanalyser och anser att den ekonomiadministrativa kontrollen och uppföljningen av lämnade bidrag måste ses över. Enligt Riksrevisionen är riskanalysen avgörande för att effektiva kontrollåtgärder sätts in där riskerna är störst, och utan riskanalysen riskerar verksamheten att inte bli effektiv. Det är då ytterst allvarligt att inte ens hälften av myndigheterna har tagit fram sådana riskanalyser för FoU-verksamheten och att den ekonomiska uppföljningen brister.

Här krävs en genomgång och expertbedömning av resultat i relation till de erhållna medlens storlek.

Slutligen rekommenderar Riksrevisionen att en extern revision som kontroll och uppföljningsmetod bör övervägas i större utsträckning. Denna revision bör uppdelas så att högskolor och universitet, forskningsråden respektive statliga myndigheter revideras separat för att senare jämföras avseende kvalitet, saklighet och opartiskhet samt resultat i förhållande till erhållna medel.

I år uppgår kostnaden för statens FoU-verksamhet vid statliga myndigheter till 8 miljarder kronor. En grundläggande anledning för staten att finansiera FoU är att den bekostar forskning och utvecklingsarbete som annars inte skulle komma till stånd.

Det finns ett positivt samband mellan FoU-satsningar och ekonomisk tillväxt, varför Riksrevisionens rekommendationer är av största vikt och nödvändiga för att garantera förtroendet för FoU-verksamheten.

Kristina Axén Olin (M)

Christian Carlsson (KD)

Pia Steensland (KD)

Noria Manouchi (M)

Lars Püß (M)

Marie-Louise Hänel Sandström (M)